
PROCEEDINGS OF SPU EDUCATIONAL TRANSFORMATION TO THE **NEW NORMAL**

หนังสือประมวลบทความในงานประชุมวิชาการ
**SPU EDUCATIONAL TRANSFORMATION
TO THE NEW NORMAL**

*หัวข้อ โอกาสและความท้าทายการจัดการเรียนการสอน
ในช่วงภาวะวิกฤต **Covid-2019** และ **New Normal***

ข้อมูลทางบรรณานุกรม

Publication Data

สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์. (บรรณาธิการ).

หนังสือประมวลบทความในงานประชุมวิชาการ

SPU EDUCATIONAL TRANSFORMATION TO THE NEW NORMAL

หัวข้อ โอกาสและความท้าทายการจัดการเรียนการสอนในช่วงภาวะวิกฤต

Covid-2019 และ New Normal

กรุงเทพฯ: ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2563.

586 หน้า.

ISBN (e-Book) 978-974-655-467-1

หนังสือประมวลบทความในงานประชุมวิชาการ

SPU EDUCATIONAL TRANSFORMATION TO THE NEW NORMAL

หัวข้อ โอกาสและความท้าทายการจัดการเรียนการสอนในช่วงภาวะวิกฤต

Covid-2019 และ New Normal

บรรณาธิการ

สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์

จัดทำโดย

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

www.spu.ac.th/department/tlc

หนังสือประมวลบทความในงานประชุมวิชาการ
SPU EDUCATIONAL TRANSFORMATION TO THE NEW NORMAL

เรื่อง

โอกาสและความท้าทายการจัดการเรียนการสอน
ในช่วงภาวะวิกฤต Covid-2019 และ New Normal

วันที่ 31 กรกฎาคม 2563
ณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม บางเขน
กรุงเทพมหานคร

จัดทำโดย
ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอน
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

คณะกรรมการ

ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ฝ่ายจัดการ และเลขานุการ

นายกรกฎ ผกาแก้ว มหาวิทยาลัยศรีปทุม

นายภาณุเดช ประทุมมา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ฝ่ายศิลปกรรมและจัดทำรูปเล่ม

นางฉวีวรรณ สสภาพ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวิชิต เขียรชนะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.ภัทราวดี มากมี มหาวิทยาลัยบูรพา

รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ อีระธนชัยกุล มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กันยารัตน์ ศรีวิสุทธิกุล มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช้องนาง วิภูธานพงษ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรีณี มณีศรี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ สุขวิจิตร บาร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไทยมา มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิตา สกุศลรัตนกุลชัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณ เจริญ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐิติรัตน์ หมั่นอนันต์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฐิติวัฒน์ นงนุช มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐกมล ฤงสุวรรณ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัชชกร มหาแถลง มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธนกร ณรงค์วานิช	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยคุณ สุขทาพจน์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณิ์ งามขจรกุลกิจ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารากร ไข่เทียมวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วันวิสา ต่วนตระกุลศิลป์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิชัย โยธาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพล พรหมมาพันธุ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.ชานนท์ วาสิ่งหน	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.ชุตินันท์ สุวัตติพงษ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ดร.ณัฐชยานัน ตรีผลา	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.นวัรัตน์ แซ่ไคว่	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.ผุสดี กลิ่นเกษร	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.มุกดาฉาย แสนเมือง	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.โยธิน มัชฌิมชาติลภ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.สุพรรณณี สมานญาติ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์กรรณิกา สงวนสินธุ์กุล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์จักรพันธ์ จตุพรพันธ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์ชญาณิศา วงษ์พันธ์ุ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์ชาญวิทย์ พรหมพิทักษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์ณัชนรี นุชนิยม	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์ธนภรณ์ กริยาผล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์ธีระพันธ์ ชนาพรรณ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์ปวีตา สามัญเขตรกรณ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์เปรมวดี วินิจฉัยกุล	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์พรรณทิพย์ อย่างกลิ่น	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์พีรยา สุขกิจเจ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์พุทธิพงษ์ อนันต์โสภณ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์สิริรัตน์ มัชฌิมชาติลภ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
อาจารย์สุชาณวุฒิ กิ่งแก้ว	มหาวิทยาลัยศรีปทุม

สารสนองการองอธิการบดี

ผลกระทบจากภาวะวิกฤตโควิด-2019 นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ ของหลายประเทศทั่วโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว การดำรงชีวิต รวมถึงการจัดการศึกษา ถือเป็น การผลักดันให้เกิดนวัตกรรม การเรียนรู้ การปรับตัวของมนุษย์ทุกคน ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การใช้ชีวิต การอยู่ร่วมกันในสังคม การเรียนรู้ ทั้งนี้ สถาบันอุดมศึกษาเป็นแหล่งจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องปรับตัว และเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของนักศึกษาครั้งใหม่ นอกจากนี้ มีความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่สนับสนุนทรัพยากร เพื่อการเรียนรู้ ให้สามารถก้าวข้ามวิกฤติ ดังกล่าวไปได้ อาจารย์จึงต้องพัฒนาตนเองอย่างเร่งด่วน ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมุ่งสร้างสรรค์บัณฑิตที่มีคุณภาพ พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวในสังคมยุคใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนากาเรียนการสอน เป็นหน่วยงานกลางในการขับเคลื่อนองค์ความรู้ แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาตัวเองของอาจารย์ให้มหาวิทยาลัย จึงได้จัดทำโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงมีมาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ SPU-PSF เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการพัฒนา อาจารย์ให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นเส้นทางในการพัฒนาตนเองของอาจารย์อีกด้วย

การจัดงาน SPU Educational Transformation to the New normal ในครั้งนี้ จะมีแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ในภาวะวิกฤต โควิด-2019 ที่ส่งกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทั่วโลก ทำให้อาจารย์จำเป็นต้องปรับตัวอย่างฉับพลัน รวมถึงพัฒนา การจัดการเรียนการสอนในยุค New Normal ที่เกิดความสมดุลและเผื่อระวัง ด้วยการรักษาระยะปลอดภัย แต่ยังคงคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางให้กับอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา นำไปใช้ ในการจัดการเรียนการสอนต่อไป การประชุมวิชาการในวันนี้มีบทความจากผู้สนใจจำนวน 54 เรื่อง จากมหาวิทยาลัยศรีปทุม ทั้ง 3 วิทยาเขต และจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น สถาบันอาศรมศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช เลิศไพฑูรย์พันธ์

รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนากาเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีปทุม

วิสัยทัศน์ ค่านิยม วัฒนธรรม นโยบาย

อาจารย์มหาวิทยาลัยมีความสำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา และการพัฒนาอาจารย์ โดยอาจารย์ที่มีคุณภาพย่อมจะส่งผลถึงบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมเช่นกัน และสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้เป็นอย่างดี ดังนั้น แนวทางการพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม มีระบบอาจารย์พี่เลี้ยง ที่คอยสนับสนุนแนะนำการจัดการเรียนการสอน นอกจากการฝึกอบรมพัฒนาความรู้ ทักษะในการจัดการเรียนการสอน แล้วยังส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาผลงานวิชาการ ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน ตำรา บทความทางวิชาการ และการวิจัยเพื่อพัฒนากาเรียนการสอน ที่เกิดจากการพัฒนาเทคนิคการสอน สื่อการสอน การประเมินผล มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างอาจารย์ที่มีคุณสมบัติ รักในวิชาชีพ อาจารย์ ดูแลให้คำปรึกษานักศึกษา รวมถึงมีจิตวิญญาณความเป็นครู ทั้งนี้ อาจารย์ที่มีคุณภาพ และเอาใจใส่ในการสอน ดูแลนักศึกษา หมายถึงคุณภาพของบัณฑิต

พันธกิจ

1. การพัฒนาสมรรถนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ ประกอบด้วย

- 1.1 จัดฝึกอบรม สัมมนา ด้งานเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอก
- 1.2 จัดหลักสูตรพัฒนาอาจารย์ของมหาวิทยาลัย ให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
- 1.3 จัดทำและส่งเสริมอาจารย์เข้าสู่มาตรฐานอาจารย์มืออาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพอาจารย์ด้านการสอน

2. การส่งเสริมผลงานทางวิชาการ การวิจัยเพื่อพัฒนากาเรียนการสอนของอาจารย์

ประกอบด้วย

- 2.1 บริหารจัดการทุนวิจัยเพื่อพัฒนากาเรียนการสอน และสนับสนุนให้มีการเผยแพร่และนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์
- 2.2 งานสนับสนุนการจัดทำสื่อการเรียนการสอน
- 2.3 จัดหาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาคุณภาพตำรา เอกสารประกอบการสอน เอกสารคำสอนของอาจารย์ และนำไปใช้ในการเรียนการสอน
- 2.4 งานยกระดับผลการเรียนรู้ของนักศึกษา
- 2.5 งานยกย่องเชิดชูเกียรติอาจารย์ที่มีความสมรรถนะในการจัดการเรียนการสอน เพื่อรับรางวัลอาจารย์ดีเด่น และส่งเสริมการเผยแพร่ความรู้ ทักษะด้านการจัดการเรียนการสอน

3. การบริหารจัดการฐานข้อมูลอาจารย์และพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์

- 3.1 งานบริหารจัดการและพัฒนาระบบการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ให้มีคุณภาพ และนำผลการประเมินไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
- 3.2 งานจัดทำฐานข้อมูลและ website ประชาสัมพันธ์ และ Social Media ของศูนย์พัฒนาการเรียนการสอน
- 3.3 บริหารจัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM) ด้านการเรียนการสอนระหว่างคณาจารย์ และจัดทำฐานข้อมูลการเรียนการสอน เพื่อให้อาจารย์นำไปใช้ประโยชน์

4. งานเครือข่ายและพันธมิตรด้านการจัดการเรียนการสอน

โดยร่วมงาน สร้างความร่วมมือหรือเป็นกรรมการ/คณะทำงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอาจารย์และพัฒนากิจการการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ได้แก่ สมาคมเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพอาจารย์และองค์กรระดับอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย (ควอท.) สมาคมสถาบันการศึกษาชั้นอุดมแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประจำประเทศไทย (สออ.ประเทศไทย)

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การจัดการเรียนการสอนห้องเรียนเสมือนจริงโดยใช้ Microsoft Teams ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา	
: เบญจพร สัชนรักษาเวศ, พรรณวรินทร์ ไออาวรรณ	366
การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนออนไลน์ด้วย Project based learning ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 กรณีศึกษานักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาวิชาเทคโนโลยีมีเดีย	
: อานนท์ โพธิ์เอม, จิรณันท์ ยอดดี	374
การบูรณาการการสอนออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้	
: วาสนา จักรแก้ว, รัตนา กลิ่นจ้อย, วรรณญาภรณ์ ศรีสุวรรณค์, สรัฐ ฤทธิธรรมศักดิ์, ทวีพัลลภ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา	386
การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยการใช้เครื่องมือดิจิทัลกับการศึกษาแบบวิถีใหม่ในการเรียนการสอนออนไลน์ในเขตมหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น	
: อับดุลรอณี สาแมง	395
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบชีวิตปกติวิถีใหม่ กรณีศึกษา: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	
: ชีรวิจน์ อุดมสินเจริญกิจ	406
การพัฒนาเกม 2 มิติ ผ่านการเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Moodle และ Zoom Cloud Meetings ในช่วงภาวะวิกฤต Covid-2019	
: ศรัณยู บุตรโคตร, เอกลักษณ์ แสงเดือนฉาย, เจียมศักดิ์ ทองรุ่ง	418
แนวทางการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ในช่วงวิกฤตโควิด-2019 สำหรับอุตสาหกรรมบริการ ธุรกิจการบิน ธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรม และธุรกิจไมซ์	
: อลิศรา ธรรมบุตร, ปฏิพัทธ์ ต้นมิ่ง	432
ผลการสอนแบบบูรณาการออนไลน์กับวิชาโครงสร้างการออกแบบภายใน ในช่วงสถานการณ์ COVID-19	
: ขวัญพร บุณนาค	443
กระบวนการสร้างสรรค์รายการยูทูปดิจิทัลในช่วงสถานการณ์โควิด-19 : กรณีศึกษารายการ Art therapy	
: วาสนา ยุทธชুম	454
การเรียนรู้วิชากฎหมาย ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์	
: ช้องนาง วิพธานพวงษ์	463

การเรียนรู้วิชากฎหมายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

LEARNING AND STUDYING LAW THROUGH THE ONLINE PLATFORMS

ชื่อนาง วิพรรณพงษ์¹

บทคัดย่อ

วิกฤติโรคระบาดโควิด 19 ที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหันทำให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับตัวโดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียนการสอนวิชากฎหมาย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความแตกต่างในด้านความพร้อมของอุปกรณ์สื่อสารที่จำเป็นต้องใช้เพื่อจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนซึ่งมีผู้เรียนจำนวนมาก ส่งผลให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องทำความตกลงร่วมกัน เพื่อพยายามจัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือ หรือแพลตฟอร์มที่มีความสะดวก เข้าใจง่ายและเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการเรียนการสอนและการวัดผลการเรียนรู้ นอกจากนี้เรื่องของเครื่องมืออุปกรณ์แล้ว ผู้สอนยังต้องคำนึงถึงการปรับแผนการสอนเพื่อเปลี่ยนวิธีการให้เข้ามาสู่การจัดการเรียนการสอนและการวัดผลในระบบออนไลน์อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อตอบสนองผู้เรียนและสามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ บทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกระบวนการปรับตัวของผู้สอนและผู้เรียนในการศึกษาวิชากฎหมาย รายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ในช่วงของการแพร่ระบาดของไวรัส โดยบทความจะนำเสนอถึงปัญหาและ อุปสรรค ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์หรือแพลตฟอร์มที่ผู้สอนและผู้เรียนตกลงเลือกใช้ร่วมกัน รวมถึงการปรับเปลี่ยนแผนและกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผลการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนออนไลน์วิชากฎหมายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เพื่อให้สื่อสารไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดในอนาคต

คำสำคัญ: แพลตฟอร์ม, การเรียนการสอน, ออนไลน์, เทคโนโลยี, กฎหมาย

ABSTRACT

Since the sudden outbreak of the Covid-19 epidemic, both teachers and students have to adapt to the use of technology and apply those technologies to the teaching and learning of legal subjects. However, due to the differences in the availability of communication devices that are needed to manage the classroom which consists of many students, both teachers and students need to agree on finding the device, tool, or platform that is most

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชื่อนาง วิพรรณพงษ์
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

convenient, easiest to understand, and most useful for teaching and learning. In addition to tools and equipment, the instructor must also consider the adjustment of the lesson plan in order to comply with a full online teaching and evaluation. This is to respond to learners and be able to evaluate their learning outcome efficiently. The purpose of this academic paper is to present the adaptation process of teachers and learners in the subject of Information Technology and Ethics, Faculty of Information Technology, King Mongkut's Institute of Technology Ladkrabang during the spread of the virus. The article will examine the problems and obstacles, as well as tools, equipment, or platforms that teachers and students have agreed to use together. Also it will explore the modifying plans and learning processes and learning evaluation. Finally, the paper will provide suggestions to improve the online study in the subject of law through the online platforms in order to communicate with the learners most effectively in the future.

KEYWORDS: Platform, Teaching and learning, Online, Technology, Law

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ส่งผลให้จะต้องหยุดการเรียนการสอนในห้องเรียนทั่วโลกในทุกระดับชั้น จากการคาดการณ์ขององค์การอนามัยโลก พบว่า ผู้เรียนกว่า 369 ล้านคนได้รับผลกระทบดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในห้องเรียนได้ปกติ จากการปิดสถาบันการศึกษาของรัฐบาลกว่า 15 ประเทศทั่วโลก (ปราณ สุวรรณทัต, 2563) สถานการณ์ดังกล่าว ได้เปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารและพฤติกรรมการใช้ชีวิตของทุกภาคส่วน ไม่เว้นแม้แต่ รูปแบบระบบการศึกษาที่ต้องเปลี่ยนรูปแบบเป็นการเรียนผ่านระบบออนไลน์ เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนต้องหยุดชะงัก แต่ก่อนที่จะเกิดสถานการณ์โรคระบาดนั้น ได้มีการผสมผสานระบบการเรียนการสอนออนไลน์และออฟไลน์ ก่อนที่จะเป็นระบบการเรียนการสอนออนไลน์ทั้งหมด โดยการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันเช่นนี้ องค์กรภาคการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนย่อมจะต้องเปลี่ยนแปลงนโยบาย เพื่อที่จะปรับตัวรับกับสถานการณ์ดังกล่าว ส่งผลให้มีผลกระทบเกิดขึ้นต่อ “ผู้สอน” และ “ผู้เรียน” อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้หยิบยกข้อมูลแบบสอบถามนักเรียนอายุ 15 ปี และผู้บริหารโรงเรียนของ PISA 2018 ใน 79 ระบบการศึกษาในกลุ่มประเทศ OECD (องค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ) เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับการเข้าถึงการเรียนการสอนออนไลน์ของไทย พบว่า นักเรียนไทยยังขาดแคลนปัจจัยสำหรับการเรียนออนไลน์ ได้แก่ สถานที่, อุปกรณ์สำหรับเรียนรู้ และอินเทอร์เน็ต เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ความพร้อมของผู้สอนสำหรับอุปกรณ์ดิจิทัลประกอบการเรียนระบบออนไลน์ของประเทศไทยยังมีความพร้อมที่มากกว่ากลุ่มประเทศสมาชิก (ไทยรัฐออนไลน์, 2563)

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศแรกที่สั่งปิดโรงเรียนและมหาวิทยาลัยอย่างไม่มีกำหนดและให้มีการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เน้นการมีส่วนร่วมผ่านการอภิปรายในชั้นเรียนผ่านการประชุมวิดีโอผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ อีกทั้งทางด้านมหาวิทยาลัยชั้นนำในสหรัฐอเมริกา เริ่มมีการใช้ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Education) สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยในส่วนของประเทศไทยนั้น มหาวิทยาลัยองค์การภาครัฐและภาคเอกชนได้มีการพัฒนาระบบการเรียนการสอนออนไลน์ควบคู่กับระบบการเรียนการสอนออนไลน์อยู่แล้วตั้งแต่ก่อนเกิดสถานการณ์โรคระบาด กล่าวคือ ระบบ E-learning ซึ่งเป็นระบบการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นแพลตฟอร์มที่หน่วยงานได้จัดทำขึ้นเอง โดยเน้นที่ผู้เรียนเป็นสำคัญตามความสามารถและความสนใจ ซึ่งสามารถเรียนได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ สามารถปรึกษาแลกเปลี่ยนกับผู้สอนหรือเพื่อนร่วมชั้นเรียนเหมือนเช่นเดียวกับการเรียนการสอนออนไลน์ (มนต์ชัย เทียนทอง, 2548) โดยมีช่องทางการสื่อสารทางออนไลน์ ผ่าน E-mail หรือช่องทางอื่นๆ ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดระบบ (ถนอมพร เลขาจรัส, 2545) การเรียนการสอนรูปแบบนี้ยังเน้นเฉพาะเวลาว่างของผู้เรียน และสามารถหาเวลาและโอกาสมาพบเจอผู้สอน หรือนักศึกษาอื่นได้ตลอดเวลา ซึ่งการจัดการเรียนการสอนออนไลน์เป็นรูปแบบที่ถูกนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา และเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนก่อนที่จะเกิดสภาวะการณดังกล่าว โดยผู้สอนสามารถจัดเตรียมการสอนด้วยสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถอ่านบททวนเนื้อหาย้อนหลัง และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา เพื่อพัฒนาความรู้ตามความสามารถของตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศในช่วงโควิด-19

การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เริ่มปรากฏขึ้นในสาธารณรัฐประชาชนจีน และเริ่มเป็นข่าวตามสื่อต่างๆ เมื่อช่วงประมาณปลายปี พ.ศ. 2562 และหลังจากนั้นก็เริ่มส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังประเทศต่างๆ และรวมถึงประเทศไทย โดยรัฐบาลไทยได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักรเพื่อรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัยของประชาชน และการดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 137 ตอนพิเศษ 69ง ลงวันที่ 25 มีนาคม 2563 โดยให้มีผลบังคับใช้ในระยะเวลาแรกในระหว่างวันที่ 26 มีนาคม-30 เมษายน 2563 และหลังจากนั้นรัฐบาลก็ได้มีการประกาศขยายระยะเวลาของสถานการณ์ฉุกเฉินต่อเนื่องเรื่อยมาจนกระทั่งถึงเดือนกรกฎาคม 2563 โดยยังไม่มีกำหนดเวลาที่แน่ชัดในการที่จะยกเลิกการประกาศดังกล่าว

นอกจากรัฐบาลจะประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในช่วงปลายเดือนมีนาคมดังกล่าวแล้ว กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ก็ยังได้ออกประกาศเรื่อง “มาตรการและการเฝ้าระวังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 (Coronavirus Disease 2019 (Covid-19)) (ฉบับที่ 3): การปฏิบัติการของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19” ลงวันที่ 17 มีนาคม 2563 โดยมีเนื้อหาที่สำคัญคือ ให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งพิจารณาดำเนินการหยุดการดำเนินงานด้านการเรียนการสอนทุกรูปแบบ ยกเว้นการสอนแบบออนไลน์ (online) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอนจากแบบปกติเป็นแบบออนไลน์โดยสมบูรณ์ครบทุกหลักสูตร ภายในวันที่ 1 เมษายน 2563

และให้ปรับปรุงแบบการสอนและการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพทดแทนการดำเนินการแบบเดิม โดยให้สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนการสอนในแบบออนไลน์

ในช่วงเวลาดังกล่าวนั้น ผู้สอนซึ่งกำลังปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอาจารย์พิเศษ ดำเนินการสอนในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้กับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ก็ได้รับผลกระทบจากมาตรการทั้งสองประการดังกล่าวด้วยเช่นกัน กล่าวคือ

ประการแรก ในช่วงปลายเดือนมีนาคม เป็นช่วงเวลาที่นักศึกษาเพิ่งเสร็จสิ้นจากการสอบกลางภาค โดยในส่วนของกระบวนการเรียนการสอนนั้น อาจารย์ผู้สอนเพิ่งได้เริ่มต้นการเรียนการสอนในส่วนของเนื้อหาวิชาที่ต่อเนื่องมาจากการสอบกลางภาคไปได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

ประการที่สอง เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่เพิ่งสอบกลางภาคเสร็จสิ้น ประกอบกับได้มีการหยุดการเรียนการสอนไปเพื่อใช้สำหรับการสอบกลางภาคประมาณหนึ่งสัปดาห์ ด้วยเหตุนี้นักศึกษาจำนวนหนึ่งจึงยังคงมีความเหนื่อยล้าจากการสอบ และยังไม่พร้อมสำหรับการเชื่อมโยงเนื้อหาในช่วงแรกเข้ากับเนื้อหาของรายวิชาในช่วงหลัง

ประการที่สาม ผู้สอนพบว่า เนื้อหาที่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมาใช้ในการเรียนการสอนแบบออนไลน์มีจำนวนถึง 7 ครั้งด้วยกัน หรืออาจถือได้ว่าเป็นปริมาณถึงครึ่งหนึ่งของการเรียนการสอนทั้งหมด ซึ่งการปรับเปลี่ยนในเวลากะทันหันเช่นนี้ อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาได้

ประการที่สี่ ผู้สอนรับผิดชอบดำเนินการสอนนักศึกษาจำนวน 2 กลุ่มเรียน มีนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้นประมาณเกือบสองร้อยคน ซึ่งถือว่ามีจำนวนค่อนข้างมาก ทำให้ยากต่อการบริหารจัดการ

ประการที่ห้า ผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ในฐานะอาจารย์พิเศษ ด้วยเหตุนี้จึงไม่สามารถเข้าถึงฐานข้อมูลหรือเข้าใช้งานระบบ Learning Management System - LMS หรือระบบการจัดการเรียนรู้ของมหาวิทยาลัยได้ นอกจากนี้ ยังมีอุปสรรคในเรื่องของการติดต่อประสานงาน การสื่อสาร การติดตามงานจากนักศึกษารวมถึงการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาอีกด้วย

กระบวนการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศในช่วงโควิด-19

การเรียนการสอนผ่านระบบแพลตฟอร์มออนไลน์ในช่วงเวลานี้ เป็นโอกาสที่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ด้วยสถานะของผู้เรียนพร้อมที่จะรับและปรับตัวไปกับรูปแบบการสอนแบบใหม่ อย่างไรก็ตาม ไม่อาจคาดหมายได้ว่าทุกวิชาหรือทุกคณะจะสามารถเปลี่ยนมาสอนออนไลน์ได้ทั้งหมด เพราะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการสอนในรายวิชานั้นๆ ด้วย สิ่งสำคัญที่สุดคือห้องเรียนออนไลน์จะต้องทดแทน "ห้องเรียนออฟไลน์" หรือห้องเรียนจริง ๆ ได้ โดยต้องเน้น "การปฏิสัมพันธ์" ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งเป็นหัวใจของการเรียนการสอนให้มากที่สุด

ในการจัดการเรียนการสอนวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศในช่วงโควิด-19 ผู้สอนได้ปรับตัวโดยเลือกใช้เครื่องมือเพื่อรองรับการพัฒนาการเรียนการสอน และการออกแบบระบบการสอนที่เหมาะสม โดยเบื้องต้นผู้สอนได้ทำความรู้จักกับแพลตฟอร์มที่มีอยู่แล้วที่หลากหลาย เพื่อนำมาปรับให้เข้ากับรูปแบบการสอนที่ผู้สอนต้องการ อาทิ โปรแกรมแพลตฟอร์มของ google ซึ่งได้ออกแบบระบบแพลตฟอร์มออนไลน์ G Suite for Education เป็นเครื่องมือที่ครบรูปแบบในการพัฒนาการเรียนการสอนของผู้สอนในการสื่อสารต่อผู้เรียน ระบบ Microsoft Educator Center ที่พัฒนา Function Microsoft office มาพัฒนาในสามารถสอนแบบ LIVE กับผู้เรียนได้ หรือ Applications ที่ใช้งานง่ายอย่าง โปรแกรม ZOOM, Webex, Google Meet, Microsoft Team, Kahoot, YouTube, Skype ทั้งนี้ สื่อโซเชียลที่ใช้กันอย่างแพร่หลายอย่าง Facebook Line หรือ Instagram ก็เป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้พัฒนาการเรียนการสอนได้

ในท้ายที่สุด ด้วยข้อจำกัดทั้งทางด้านระยะเวลา งบประมาณ ตลอดจนความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ผู้สอนจึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกใช้เครื่องมือหรือแพลตฟอร์มเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนออนไลน์ในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศในช่วงโควิด-19 ไว้ทั้งสิ้นห้าประการ ดังนี้

1. ต้องเป็นเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ใช้ทั้งสองฝ่าย อันได้แก่ผู้สอนและผู้เรียน ล้วนมีความคุ้นเคยมาก่อน ทั้งในแง่ของฟังก์ชันการใช้งาน รวมถึงส่วนต่อประสานกับผู้ใช้ (User Interface) ต้องมีการสื่อสารที่ชัดเจน เป็นมิตร เข้าใจง่าย ทั้งนี้ เพื่อลดเวลาในการที่ฝ่ายผู้สอนและผู้เรียนจะต้องมาเริ่มต้นเรียนรู้และทำความเข้าใจสิ่งใหม่ภายใต้ระยะเวลาอันจำกัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของผู้สอน ควรจะมีความเข้าใจในแพลตฟอร์มหรือเครื่องมือเป็นอย่างดีเพียงพอที่จะช่วยอธิบายเพิ่มเติมได้ในกรณีที่ผู้เรียนเกิดปัญหาหรือมีความขัดข้องใดๆ

2. ต้องเป็นเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้บนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ทุกรุ่น ทุกขนาด และทุกระบบปฏิบัติการ ทั้งนี้ เพื่อลดปัญหาด้านความแตกต่างด้านอุปกรณ์การสื่อสารระหว่างผู้เรียนแต่ละคนให้เหลือน้อยที่สุด

3. ต้องเป็นเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่มีเสถียรภาพ รองรับการเรียนการสอนทั้งในรูปแบบเอกสารและคลิปวิดีโอ รวมถึงการติดต่อสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนซึ่งเป็นอาจารย์พิเศษและผู้เรียนจำนวนถึงเกือบสองร้อยคนได้อย่างดี นอกจากนี้ยังต้องเข้าถึงได้ง่าย อาจเป็นระบบเปิด หรือมีระบบแจ้งเตือนทางหน้าจอหรือทางอีเมล หรือผู้ใช้สามารถล็อกอินค้างไว้ได้ เพื่อลดปัญหากรณีผู้เรียนไม่สามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนการสอนได้อันเนื่องมาจากความบกพร่องของระบบ

4. ต้องเป็นเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ตอบสนองต่อการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในวิชากฎหมาย ซึ่งจำเป็นต้องมีการเขียนกระดานเพื่ออธิบายในประเด็นต่างๆ รวมถึงต้องมีการตอบสนองต่อการวัดผล การเก็บรวบรวม และการคำนวณคะแนนในรูปแบบของแบบทดสอบอัตโนมัติ

5. ต้องเป็นเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ที่ไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือไม่เสียค่าสมัครสมาชิกเพิ่ม

จากหลักเกณฑ์ทั้งห้าประการดังกล่าวข้างต้น ผู้สอนจึงได้ตกลงร่วมกันกับผู้เรียน โดยให้ข้อเสนอแนะ และกำหนดว่าผู้สอนจะดำเนินการสอนและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศให้กับนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผ่านทางเครื่องมือหรือแพลตฟอร์มออนไลน์ร่วมกันสามชนิด ได้แก่ 1) Line 2) Google Classroom 3) Zoom 4) YouTube โดยมีกระบวนการในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินกระบวนการเรียนการสอน

อันดับแรก ผู้สอนได้ตั้งไลน์กรุป และแจ้งผู้เรียนผ่านทางไลน์กรุปให้ทราบถึงรหัสและวิธีการล็อกอินเข้าระบบ Google Classroom ที่แบ่งแยกทั้ง 2 กลุ่มเรียนออกจากกัน ซึ่งพบว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างดี โดยผู้สอนได้นำใบรายชื่อการลงทะเบียนเรียนของนักศึกษามาตรวจสอบกับรายชื่อผู้ลงทะเบียนใน Google Classroom และทำการตรวจสอบให้ถูกต้อง

2. การเรียนการสอน

ผู้สอนได้บันทึกเทปการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าผ่านระบบ Zoom โดยในระหว่างบรรยายก็ได้มีการแชร์หน้าจอและเขียนอธิบายในลักษณะที่คล้ายกับการสอนในห้องเรียนปกติ และหลังจากนั้นจึงนำคลิปวิดีโอที่ได้ไปอัปโหลดและบันทึกลงใน YouTube เพื่อให้สามารถนำลิงค์ของวิดีโอมาใส่ลงในชั้นเรียนของ Google Classroom เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้ามาเรียนรู้และทบทวนได้ โดยที่นักศึกษาไม่ต้องเสียเวลาในการดาวน์โหลดไฟล์ นอกจากนี้ ผู้สอนจะบันทึกเทปการสอนต่อเนื่องโดยเฉลี่ยครั้งละประมาณ 30 นาที ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาระยะเวลาของการอัปโหลดวิดีโอเพื่อบันทึกลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือในระบบ YouTube

ในการมอบหมายงานผ่านระบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ เนื่องจากระบบออนไลน์นี้ได้ช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถค้นคว้าและคิดนอกกรอบได้มากยิ่งขึ้น ผู้สอนจึงได้ปรับตัวและประยุกต์ใช้วิธีการใหม่ในการเรียนการสอน โดยหันมามอบหมายงานที่ต้องใช้ทักษะในการค้นคว้า ถอดความ และแปลภาษาต่างประเทศ ตัวอย่างเช่น ได้มอบหมายให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์คำพิพากษาของศาลในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิบัตร ซึ่งผลการประเมินพบว่าผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถค้นคว้าและตอบคำถามเชิงวิเคราะห์ได้อย่างดี รวมถึงสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกฎหมายไทยและกฎหมายของต่างประเทศได้ด้วย

กระบวนการต่างๆ เหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้รอบรอบของผู้เรียน ซึ่งการเรียนการสอนออนไลน์จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อผู้เรียนสามารถเข้าใจบทเรียนก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้สอนได้

การวัดประเมินผลการเรียนรู้ในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ผ่านระบบ Google Classroom

สำหรับการการวัดประเมินผลการเรียนรู้ในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักศึกษาคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนจากการวัดประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการสอบปลายภาค มาเป็นการวัดประเมินผลการเรียนรู้ด้วยการทำแบบฝึกหัดและส่งงานในระบบ Google Classroom ตามหัวข้อและภายในกำหนดเวลาที่ได้รับมอบหมาย โดยแบ่งคะแนนแบบฝึกหัดแต่ละครั้งออกเป็นคะแนนในระดับต่างๆ ที่ไม่เท่ากัน ตามระดับความยากง่ายและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการประเมินผลผู้เรียนโดยให้นำหนักต่อการประเมินโอกาสทางการเรียนมากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบนั่นเอง

จากการวัดประเมินผลการเรียนรู้ดังกล่าว ผู้สอนพบว่า การให้นำหนักกับตัวชี้วัดผลการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ (non-academic measure) มากขึ้น ส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือ ในระบบ Google Classroom จะมีระบบตั้งเวลาเพื่อให้นักศึกษาส่งงานภายในเวลาที่กำหนด หากนักศึกษาส่งช้าเกินกำหนดเวลา หรือไม่ส่งงาน ระบบจะแจ้งเตือนที่หน้าจอของนักศึกษาและผู้สอนด้วยเช่นเดียวกัน ดังนั้น ระบบดังกล่าวจึงช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบและกระตือรือร้นในการส่งงาน ทำแบบฝึกหัดเพื่อพัฒนาตนเอง หรือทำแบบทดสอบเพื่อวัดความรู้มากขึ้น รวมถึงผู้สอนก็สามารถใช้กำหนดเวลาในการส่งงานมาเป็นส่วนหนึ่งในการวัดและประเมินคุณภาพงานของนักศึกษาที่ส่งภายในกำหนดเวลา หรือส่งเกินกำหนดเวลา เพื่อนำมาให้คะแนนในงานหรือแบบทดสอบนั้นได้อย่างเป็นธรรมมากขึ้น แม้สถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19 สิ้นสุดลงแล้ว ระบบที่ได้พัฒนาจากวิกฤติในครั้งนี้ก็จะสามารถต่อยอดเป็นระบบที่สามารถพัฒนาได้ในอนาคต

นอกจากนี้ ข้อดีอีกประการหนึ่งของระบบการเรียนการสอนออนไลน์ก็คือ ผู้สอนสามารถจัดทำแผนการเรียนการสอนได้ทันสมัยเข้าถึงข้อมูลได้รวดเร็วมากขึ้น แม้จะมีข้อจำกัดระหว่างผู้เรียน และผู้สอนแต่ก็ยังคงต้นทุนเวลาการเดินทาง มีโปรแกรมช่วยบริหารจัดการที่รวดเร็วมากขึ้น การจัดทำเอกสารและแบบทดสอบเพื่อใช้ประเมินการเรียนได้สะดวกมากขึ้น เช่น ระบบการรวมคะแนนใน Google Sheet ของ Google Classroom เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ระบบการเรียนการสอนผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ ยังมีข้อเสียเนื่องจากการสอนแบบสื่อสารทางเดียว ทำให้มีโอกาสเกิดความผิดพลาดในการรับรู้ เพราะฉะนั้นต้องมีแบบทดสอบเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนหลังการสอน รวมทั้งการประเมินอุปสรรคในการเข้าถึงอุปกรณ์เรียนออนไลน์ นอกจากนี้ การควบคุมผู้เรียนผ่านหน้าจออาจทำได้ยากกว่าการเรียนการสอนปกติ ผู้สอนจึงต้องพยายามที่จะมีปฏิสัมพันธ์และมีการสื่อสารกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เชื่อว่าทั้งผู้สอนและผู้เรียนต่างสามารถแก้ไขและปรับตัวได้ โดยการวางข้อตกลงร่วมกันของทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะช่วยให้อาณาการณดีขึ้น และช่วยให้รูปแบบการเรียนการสอนนี้ลงตัวมากขึ้นและส่งผลดีได้ในอนาคต

การวัดผลการศึกษาของนักศึกษาที่เหมาะสมกับการเรียนการสอนออนไลน์ อาจเป็นการวัดผลสอบที่เป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Independent Study) ซึ่งผู้สอนได้ทดลองดำเนินการกับนักศึกษาในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังในช่วงโควิด-19 ที่ผ่านมาก ซึ่งมีใช้การวัดผลจากการสอบปลายภาคหรือการท่องจำเพียงแต่อย่างเดียว อย่างไรก็ตาม ส่วนที่เป็นปัญหาสำคัญที่สุดคือการประเมินผล ซึ่งหมายถึงการติดตามว่าผู้เรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด อุปสรรคของการประเมินผลการเรียนของการเรียนการสอนออนไลน์ประการหนึ่งคือ ผู้สอนต้องมีการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องใกล้ชิด จึงจะสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

ความท้าทายในการจัดการเรียนการสอนช่วงภาวะวิกฤต Covid-2019 และ New Normal นั้น คณาจารย์และนักศึกษาต่างต้องปรับตัว พัฒนาตนเองโดยการศึกษาวิธีการใช้แอปพลิเคชันต่างๆ เพื่อที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์หนึ่งที่ได้ชัดเจนท่ามกลางสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 คือ แพลตฟอร์มเทคโนโลยีของ Tech Company ถูกนำมาใช้กับการเรียนการสอนผ่านออนไลน์ ทำให้การเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น ทั้งนี้การออกแบบการเรียนการสอนต้องมีการวางโครงสร้างอย่างเป็นระบบต่อเนื่องทั้งภาคการศึกษาในเรื่องระยะเวลาในการเรียน การวัดผล การประเมินผลและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ตลอดจนการมีข้อมูลที่ชัดเจนและแพลตฟอร์มการเรียนการสอนที่เหมาะสม จะช่วยตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนได้ เพื่อสร้างพื้นที่ให้ผู้เรียนเกิดความไว้วางใจสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้รูปแบบออนไลน์ที่ดียิ่งขึ้น

สรุป

บริบทการเรียนการสอนระบบออนไลน์ในสาขาวิชานิติศาสตร์นั้น แต่เดิมแนวการเรียนของผู้เรียนจะเน้นการอ่านเอกสาร ส่วนการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนนั้นจะเน้นการบรรยายและอธิบายเป็นหลัก ผู้เรียนอาจมีการสื่อสารกับผู้สอนหรือมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนบ้าง แต่การเรียนการสอนบนแพลตฟอร์มออนไลน์ก็อาจจะสามารถเข้ามาช่วยส่งเสริม สร้างความเข้าใจ และสนับสนุนการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในบทเรียนวิชากฎหมายได้มากยิ่งขึ้น รวมถึงการจัดให้มีระบบ E-learning และการบันทึกการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทบทวนได้ย้อนหลังได้บนแพลตฟอร์มที่เหมาะสม ก็จะสามารถช่วยพัฒนาการเรียนการสอนในวิชานิติศาสตร์ให้ก้าวหน้าไปได้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การวางระบบและสร้างข้อตกลงร่วมกันกับผู้เรียนก็มีความสำคัญ เพื่อลดปัญหากรณีนักศึกษาไม่เข้าเรียน หรือรวมถึงการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมออนไลน์อื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนการสอนเพียงอย่างเดียว เพื่อลดช่องว่างระหว่างผู้สอนและผู้เรียน แม้จะเป็นเพียงการพบกันบนหน้าจอก็ตาม

ในส่วนขอเสนอแนะนั้น ในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่าการสอนออนไลน์มีจุดอ่อนสำคัญประการหนึ่ง กล่าวคือ การที่ผู้สอนและผู้เรียนจะไม่ได้มีโอกาสรู้จักตัวตนซึ่งกันและกัน เมื่อทั้งสองฝ่ายต่างย้ายบทเรียนและ

การติดต่อมาไว้บนอุปกรณ์ออนไลน์ โอกาสที่จะเห็นสีหน้าและอารมณ์ของแต่ละฝ่ายมีน้อยลง การดูแลความรู้สึกรู้สึกก็ทำได้ยากยิ่งขึ้น การสื่อสารทำความเข้าใจกับนักศึกษาบนแพลตฟอร์มออนไลน์ อาจทำได้ไม่ดีเท่า การสอนในรูปแบบเดิม อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนยังคงมีความเห็นว่า ในบางบริบทการสอนออนไลน์อาจจะตอบสนองผู้เรียนได้ดีกว่าการเรียนการสอนในห้องเรียน ตัวอย่างเช่น การสอนออนไลน์จะช่วยให้ผู้สอนสามารถตั้งคำถามหรือโยนโจทย์ที่ทำทลายลงไปให้นักศึกษาได้ค้นคว้า และหาคำตอบด้วยตัวเอง ในขณะที่การสอนในห้องเรียนนั้น หลายครั้งผู้สอนอาจต้องเป็นฝ่ายบอกเล่าเรื่องราวอธิบายทุกแง่มุมอย่างละเอียดลึกซึ้ง และผู้เรียนมีหน้าที่เพียงรับฟังและเข้าใจเท่านั้น ซึ่งการสอนออนไลน์จะช่วยทลายกำแพงตรงนี้ลงไปได้ นอกจากนี้ การเรียนการสอนออนไลน์ยังมีจุดเด่นที่ทำให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงเนื้อหาการเรียนการสอนได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนอธิบายบนหน้าจอ จะไม่มีความต่างของระยะห่างระหว่างจอหรือกระดาน กับแว่นของผู้เรียน ซึ่งจุดนี้ผู้สอนเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญที่น่าจะนำมาใช้สนับสนุนพัฒนาการเรียนการสอนกฎหมายบนแพลตฟอร์มออนไลน์ต่อไป

นอกจากนี้ ความสนุกจากการตระหนักว่าผู้เรียนมีเวลาและมีความสามารถที่จะค้นคว้าได้ด้วยตนเอง ทั้งจากระยะเวลา อุปกรณ์ เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ที่อยู่บนแพลตฟอร์มออนไลน์ ยังช่วยให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถของผู้เรียนได้สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า การเรียนการสอนออนไลน์ในรายวิชากฎหมายและจริยธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศที่เกิดขึ้นในช่วงโควิด-19 นี้ ยังคงเป็นเพียงการเรียนการสอนชั่วคราวที่ยังต้องการการพัฒนาอีกมาก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนในรายวิชานี้ต่อไป

รายการอ้างอิง

- มนต์ชัย เทียนทอง. (2548). *การออกแบบและพัฒนาคออสแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปราณ สุวรรณทัต. (2563). *โรคระบาดทำให้เห็นความไม่เท่าเทียม เรียนออนไลน์อาจไม่ตอบโจทย์ เพราะเด็กบางคนขาดอุปกรณ์*. สืบค้นจาก <https://brandinside.asia/%E0%B9%89how-covid-19-transform-education-system/>. (เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563).
- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). *สรุปข้อดีข้อเสียการ 'เรียนออนไลน์' ดีหรือไม่ อย่างไร*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/lifestyle/tech/1848004>. (เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2563).
- ภูษิมา ภิญญโณสินวัฒน์. (2563). *จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19: จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย*. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (ทีดีอาร์ไอ). สืบค้นจาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>. (เมื่อ 20 มิถุนายน 2563).

การปรับวิธีการจัดการเรียนรู้ 5 ด้านในการเรียนแบบออนไลน์

ชานนท์ วาสิ่งหน¹

บทคัดย่อ

จากเหตุการณ์ COVID-19 ที่เริ่มแพร่ระบาด ทำให้มหาวิทยาลัยศรีปทุม ต้องปิดทำการเรียนการสอนแบบปกติอย่างกะทันหัน ในช่วงกลางเดือนมีนาคม 2563 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงเวลากลางภาคการศึกษาที่ 2/2562 การเรียนการสอนจึงต้องถูกปรับเข้าสู่วิธีการเรียนแบบออนไลน์แบบเต็มระบบ เพื่อให้การเรียนนั้นมีความต่อเนื่องและนักศึกษายังคงต้องได้รับความรู้ครบถ้วน ตามกรอบการเรียนรู้ 5 ด้าน ซึ่งจากการศึกษาเบื้องต้นจึงนำมาสู่การปรับแก้กระบวนการเรียนการสอนที่ยังเป็นจุดอ่อนที่ชัดเจนอยู่ คือ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ซึ่งจากการสังเกต จะเกี่ยวข้องในเชิงการพัฒนารายบุคคล จึงดำเนินการออกแบบให้แก่ปัญหา ดังนี้ เพิ่มการพูดคุยสื่อสารกับนักศึกษามากขึ้น ทั้งแบบกลุ่มและส่วนตัว การให้พื้นที่และเวลาในการสื่อสารมากขึ้น การให้ความสำคัญกับกระบวนการออกแบบที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงออกมากขึ้นและการประยุกต์ความรู้ ซึ่งการปรับวิธีการเรียนให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ 5 ด้านในการเรียนแบบออนไลน์นั้น ประกอบด้วย การเข้าใจและเข้าถึงผู้เรียน การออกแบบเวลาและโจทย์งานและการให้อิสระทางความคิดและการแสดงออก

คำสำคัญ: การเรียนรู้ 5 ด้าน, เรียนออนไลน์, ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ABSTRACT

From the COVID-19 incident that began to spread Causing Sripatum University Must close school Sudden normal teaching In the middle of March 2020, which is the middle of the semester 2/2562, teaching has to be adapted to a full online learning system. For that study Are ongoing and students must still receive complete knowledge According to the 5-frame learning, which, from the initial study, led to the learning process adjustment Teaching that is still a clear weakness is Intellectual skills and interpersonal skills and responsibilities Which from observation Will be related in terms of individual development Therefore proceed with the design to solve the following problems: increase discussion More communication with students, both in groups and in private Giving more space and time for communication Giving importance to the design process that is consistent with learning

¹ ดร.ชานนท์ วาสิ่งหน

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Giving students more opportunities to express themselves and applying knowledge The adaptation of the learning method to be in line with the 5 learning methods in online learning consists of understanding and reaching students. Designing time and work problems and Freedom of thought and expression

KEYWORDS: 5 Domains of learning, Online study, Student centered learning

บทนำ

จากเหตุการณ์ COVID-19 ที่เริ่มแพร่ระบาด ทำให้มหาวิทยาลัยศรีปทุม ต้องปิดทำการเรียนการสอนแบบปกติอย่างกะทันหัน ในช่วงกลางเดือนมีนาคม 2563 ที่ผ่านมา ซึ่งเป็นช่วงเวลากลางภาคการศึกษาที่ 2/2562 การเรียนการสอนจึงต้องถูกปรับเข้าสู่วิธีการเรียนแบบออนไลน์แบบเต็มระบบ เพื่อให้การเรียนนั้นมีความต่อเนื่องและนักศึกษายังคงต้องได้รับความรู้ครบถ้วน ตามกรอบการเรียนรู้ 5 ด้าน ที่ประกอบด้วย

1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม
2. ด้านความรู้
3. ด้านทักษะทางปัญญา
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ซึ่งผู้เขียนรับผิดชอบในการตรวจงานในรายวิชาการออกแบบภายในและศิลปะนิพนธ์ด้านการออกแบบภายใน จึงเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการปรับเทคนิค วิธีการเรียนรู้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ 5 ด้าน ให้สอดคล้องกับการเรียนออนไลน์ เพราะศาสตร์ด้านการออกแบบนั้น เป็นศาสตร์ที่มุ่งเน้นความเป็นปัจเจกทางทัศนคติ รวมถึงการสร้างสรรค์ที่มีความหลากหลายและยังคำนึงถึงหลักการผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered learning) เป็นสำคัญ